

Tajemná krajina v centru Čech

BRDY PŘÍSTUPNÉ I NEPŘÍSTUPNÉ

„Hájovna je uprostřed rozsáhlých lesů a obyvatelé její jsou tu v zimě takřka zakleti. Již v říjnu musí být hajný zásoben potravinami až do května; hajná zcela případně říká, že jsou tu jak na Sibiři...”

FOTO: KRAJINA.KR-STREDOCESKY.CZ

Pohled na Brdy od Hořovic

Tento citát nepopisuje poměry v lesovně v nějakém odlehlém karpatském údolí, ba ani na Šumavě ne. Trochu překvapivě se týká území ležícího jen pár desítek kilometrů od Prahy. Hájovna Carvanka, o níž je řeč, stávala pod nejvyšším vrcholem Brd Tokem (865 m) téměř na dohled z Příbrami –

a citát z knihy příbramského spisovatele Jana Čáky Střední Brdy – krajina neznámá pochází z konce 19. století.

Armády všech režimů

Brdy jsou nejvyšším vnitrozemským horstvem celých Čech, byť Českomoravskou vrchovinu přesahují jen o pár desítek metrů. Dalo by se čekat, že s turisty se tu dveře netrhnou. Téměř kompletně zalesněná, jen málo narušená krajina, řada pěkných vyhlídek. Navíc Brdy jsou z Prahy i z jiných částí středních Čech dostupné během několika desítek minut. Jenže ouve! Centrální část Brd je již desítky let vyhrazena pro armádní výcvik, a proto zůstává veřejnosti nepřístupná. Zkrátka, na turistické mapě Čech jsou střední Brdy terra incognita, krajina nepoznaná.

Vojenský újezd Brdy dnes zaujímá plochu 260 km² (pro srovnání: to je více než polovina administrativního území Prahy) a jeho obvod se přibližuje městům Příbrami, Hořovicím, Mirošovu a Rožmitálu pod Třemšínem. Vojenská historie Brd se datuje od roku 1926, kdy československá vláda schválila projekt zdejší dělostřelecké střelnice.

Je jistě pikantní sledovat, jak se na uniformách vojáků, kteří se v následujících letech v Brdech pohybovali, odrážely neklidné dějiny střední Evropy. Vojenský újezd totiž po praporepublikové armádě využívala za druhé

světové války armáda nacistická (tehdy se prostor nazýval Truppenübungsplatz Kammwald), následně armáda komunistického Československa (právě za této totalitní vlády se nemilosrdně likvidovaly obce ležící na území střelnice), od rozdělení Česko-Slovenska používá Brdy k výcviku Armáda České republiky a během několika let se tu možná usadí také americká obsluha protiraketového radaru...

Masaryk a horníci

Nechceme-li porušit zákaz vstupu na území středních Brd, můžeme se dnes legálně zastavit v řadě zajímavých míst po jejich obvodu. Pomineme-li pamětihodnosti Příbrami a Hořovic, jejichž popis by vydal na samostatný článek, možná bude pro leckoho výprava na okraj Brd cestou do neznáma. Přece jen, podbrdské obce leží tak trochu „na hranici“. Byť už se některá ze zajímavých míst v Podbrdí veřejnosti nedávno zpřístupnila, vesměs zatím neprávem zůstávají stranou hlavního zájmu turistů.

V hlubokém údolí říčky Litavky při severovýchodním okraji vojenského prostoru najdeme obec Hluboš. Zdejší barokní zámek sloužil v letech 1920 – 1921 jako první letní sídlo prezidenta T. G. Masaryka. Prohlídková trasa, otevřená v roce 2001, zahrnuje mj. bývalou Masarykovu pracovnu. V objektu se v sezóně konají koncerty vážné hudby.

FOTO: ŠTEPÁN VÍTEK